

УДК 341.176(4):061.1ЄС
DOI <https://doi.org/10.32782/2709-9261-2025-4-16-35>

Туренко Олег Станіславович,
доктор філософських наук, професор,
професор кафедри загальноправових дисциплін
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4635-4731>

Ріжняк Ренат Ярославович,
заслужений працівник освіти України,
доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри загальноправових дисциплін
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1977-9048>

Хитровський Дмитро Володимирович,
старший викладач кафедри загальноправових дисциплін
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-5619-6834>

ЕТАПИ СТВОРЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНИХ СТРУКТУР ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Статтю присвячено комплексному аналізу етапів формування інституційних структур Європейського Союзу від завершення Другої світової війни до сучасного етапу розвитку європейської інтеграції. Обґрунтовано, що інституційне будівництво ЄС є результатом тривалого та поетапного процесу, який поєднував політичні, економічні, військові та правові чинники, зумовлені необхідністю забезпечення миру, стабільності та сталого розвитку європейських держав. Показано, що інституційна еволюція ЄС відбувалася в умовах постійного пошуку балансу між національним суверенітетом держав-членів і потребами наднаціонального управління. Зроблено висновок, що досвід інституційного розвитку Європейського Союзу має важливе теоретичне й практичне значення для осмислення правових умов вступу України до ЄС і подальшої інтеграції у його структурні інститути.

Ключові слова: *Європейський Союз, європейська інтеграція, інституційні структури ЄС, етапи формування, наднаціональні інституції, Римські договори, Маастрихтський договір, Лісабонський договір, євроінтеграція України.*

Постановка проблеми. Однією з умов довгострокової безпеки України (захисту від агресії путінської Росії), післявоєнного соціально-економічного відродження

і подальшого політико-правового розвитку, демократизації і затвердження принципів правової держави є вступ країни в Європейський союз (далі – ЄС). Ця міжнародна

організація, під великим тиском зовнішніх і внутрішніх протиріч, зберігає свою політико-правову гомогенність і де-факто є конфедерацією незалежних держав, у рамках якої державам-членам надавалися вагомні важелі державного управління і національного суверенітету. З часу свого утворення до сьогодення структура та повноваження ключових політичних інститутів ЄС (Рада Європи, Комітет міністрів, Європейська комісія, Європейський парламент) суттєвим чином зазнали перебудови. Найбільших змін за час свого існування зазнав Європейський парламент (Європарламент) [1, с. 123]. Відтак, ЄС залишається динамічною міжнародно-державною організацією, яка має тенденцію до свого розширення. Втім, для успішної інтеграції України слід усвідомлювати, що цей процес є доволі довготривалим і складним. Тому є актуальним завдання окреслити етапи створення інституційних структур ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняній політико-правовій науці цю тему досліджували П. Буряк, А. Веселовський, І. Грицяк, В. Гоменюк, Є. Горюнова, В. Довгань, Р. Казімір, О. Ковальова, В. Копійка, О. Кресін, В. Ліпкан, С. Сокур, А. Тюшка, Т. Шинкаренко та інші. Останнім часом глибокою розвідкою структур ЄС займалися: Д. Куртін, М. Егебергом, У. Пюггер, Ф. Гейс-Реншоу, Х. Воллес, М. Вестлейк, Д. Гелловей Л. Гуг, А. Куйверс та інші.

Метою статті є дослідження ключових етапів формування інституційних структур ЄС з часу його утворення до сьогодення.

Виклад основного матеріалу. Фактичне створення ЄС почалося після Другої світової війни, яка стала найпотужнішою мотивацією до європейської інтеграції, формування ефективної міждержавної інституції збереження миру та становлення єдиного фінансово-економічного ринку в Європі. Головними причинами цього процесу були:

прагнення не допустити будь-якої війни і панування тоталітарних режимів в межах Європи;

відбудова післявоєнної економіки європейських країн і забезпечення подальшого економічного, демографічного, соціально-культурного розвитку європейських націй; агресивна політика комуністичного табору, який остаточно оформився в 1949 р., витягнувшись від Пекіну до Берліну і мав на озброєнні ядерну зброю;

змагання трьох країн – США, Великої Британії та СРСР – ставило країни Європи в положення об'єкта міжнародних відносин і могло призвести до втрати суверенності.

Перші політичні кроки до інтеграції європейських країн зробив В. Черчилль (1874–1965). У промові у Цюріхському університеті (1946) він закликав створити Федерацію Сполучених Штатів Європи, первинними членами цього союзу повинні були стати Франція і Німеччина. Наступного року у Великій Британії та Франції були створені аналітичні комітети Об'єднаної Європи. В цьому ж 1947 р. ці два комітети об'єдналися, утворивши єдину організацію «Європейський комітет федералістів». В останнє об'єднання увійшли більш 100 тис. осіб з багатьох західноєвропейських країн.

На початку 1948 р. «Європейський комітет федералістів» трансформувався в міжнародний координаційний комітет «Об'єднана Європа», який зібрав представників 25 країн на Перший конгрес європейських рухів. Робота конгресу здійснювалася на трьох майданчиках: Комітет з політичних питань, Комісія з економічних питань та Комісія з культурних питань. В ході роботи конгресу виявилось велика кількість суперечок і протиріч. Втім,

конгрес виробив «Звернення до європейців», в якому проголошував, що створення майбутнього Союзу мусить ґрунтуватися на трьох принципах: співробітництво, повага до особистості та повага до свободи. Пропонувалося створити Союз, який мав би у своєму розпорядженні наднаціональні інституції, які позбавлялися права приймати політичні рішення.

На початку 1949 р. постійно діючі комітети європейської інтеграції погодили створення Ради Європи. Пізніше приймається Статут Ради Європи, який підписали 10 країн – Велика Британія, Франція, країни Бенілюксу, Норвегія, Швеція, Данія, Ірландія, Італія.

У післявоєнній Європі активно йшла військова інтеграція. В 1949 р. був створений Північноатлантичний договір – військовий блок, який об'єднав наступні країни: Велика Британія, Франція, країни Бенілюкса (Нідерланди, Бельгія, Люксембург), Норвегія, Швеція, Данія, Ірландія, Португалія, Італія, США і Канада.

Одночасно з політичним і військовим напрямом європейської інтеграції відбувалось економічне зближення західноєвропейських країн. В 1947 р. завдяки проекту Вашингтона, спрямованому на європейське відродження – плану Маршалла [2, с. 222] – 16 західноєвропейських країн погодилися на умови американської допомоги і підписали відповідний протокол. Пізніше до цього договору приєдналися ФРН і Югославія. Для координації роботи і розподілу фінансової допомоги в 1948 р. була створена Європейська організація економічного співробітництва (ЄОЕС). Для керівництва цією організацією були створені наступні інституції: Комітет міністрів, Виконавчий і Технічний комітети, затверджена посада Генерального секретаря.

Відтак, другу половину 40-х років ХХ ст. можна вважати першим етапом створення інституцій Європейського Союзу. В цю добу успішний розвиток отримали економічна й військова інтеграція європейських країн. Але головне – був здійснений перехід від теоретично-громадського рівня обговорення та солідарності до практичного рівня об'єднання великих господарських інституцій та національних держав в єдину організацію.

На другому етапі (1951–1957 рр.) – євроінтеграційні процеси отримали розвиток переважно у сфері економіки і мали вузький галузевий характер. Подальший розвиток співробітництва між країнами-членами ЄСВС призвів до усвідомлення необхідності розбудови ширшого й всеохопного економічного об'єднання, а також до координації зусиль у сфері мирного використання ядерної енергії.

Спираючись на французьку ініціативу, на основі ЄОЕС починає формуватися Європейська спільнота вугілля та сталі (ЄСПВ). Остаточо ЄСПВ була створена в квітні 1951 р. договором шести країн: Франція, ФРН, країни Бенілюксу, Італія. Договір вступив в силу в 1952 р. і був розрахований на 50 років. Він передбачав формування спільного ринку вугілля, залізної руди та сталі й затверджував принципи вільного обміну та вільної конкуренції. Договір скасовував імпорتنі та експортні мита. У торгівлі з іншими країнами було запроваджено єдине мито на імпорту вугілля, сталі та залізної руди.

У ці роки в межах Європейської організації економічного співробітництва були створені перші постійно діючі інституції управління:

наднаціональний Вищий керівний орган у складі 9 представників країн-членів. Цей орган здійснював загальне регулювання економічними процесами ЄОЕС. Рішення Вищої ради були обов'язкові для усіх учасників та підприємств відповідних галузей. Але інший орган

СОЕС – Комітет міністрів – мав право на вето. Вищий керівний орган став «прообразом» Європейської Комісії; міжурядовий Комітет міністрів – орган представників країн на міністерсько-виконавчому рівні. В його компетенцію входило вироблення єдиного політико-економічного курсу;

Парламентська асамблея – орган представників країн на парламентському рівні, який мав дорадчі функції;

Суд – функціями якого є контроль над тлумаченням договорів і вирішення спірних питань [3, с. 36–38].

У березні 1957 р. Франція, ФРН, країни Бенілюксу, Італія підписали два Римські договори: «Договір про заснування Європейської економічної спільноти» (ЄЕСп) і «Договір про заснування Європейської спільноти з атомної енергії» (Євроатом). Після перейменування Європейської економічної спільноти на Європейську Спільноту, згідно з Договором про Європейський Союз, відповідний Римський договір почали називати «Договором про заснування Європейської Спільноти», або ж «Римський договір». Обидва договори набули чинності 1 січня 1958 р.

Згідно з Римським договором завданнями ЄЕСп були:

- ліквідація внутрішніх і митних бар'єрів та створення Спільного ринку;
- в межах Спільного ринку забезпечення вільного переміщення капіталів, робочої сили, товарів та послуг;
- розробка загальної зовнішньоторговельної, транспортної, сільськогосподарської політики;
- синхронізація оподаткування та соціальної політики.

Завданнями Євроатому:

- сприяння розвитку і використання ядерної енергетики в країна-членах;
- формування спільної енергетичної політики;
- координація у процесі прийняття рішень;
- зниження цін на енергоносії;
- контроль над атомною енергетикою;
- підвищення стабільності енергетики [4, с. 112–114].

Третій етап (1958–1969 рр.) вважається перехідним. Європейська інтеграція охопила, переважно, економічну сферу. Головними досягненнями цього періоду були запровадження спільного митного тарифу й створення Митного союзу, який і став підґрунтям подальшої економічної інтеграції Співтовариства. Одночасно з утворенням митного союзу була досягнута лібералізація руху працівників, а також свобода підприємництва й надання послуг у сфері промисловості й торгівлі. Протягом цього періоду було прийнято більшість головних рішень щодо організації спільного сільськогосподарського ринку, визначено принципи механізму й інструменти фінансування Спільної сільськогосподарської політики (ЄЕС). У 1967 р. відбулося злиття інститутів трьох Співтовариств у єдиний Комітет міністрів і єдину Комісію, які разом із Європейським Парламентом і Судом створили спільну інституціональну систему Європейських співтовариств. У 60-ті роки розпочалися переговори про вступ у ЄС Данії, Ірландії й Норвегії. Велика Британія теж активно впроваджувала політику євроінтеграції і пропонувала альтернативні структури ЄЕС. Втім, вдала економічна політика і ріст доходів ЄЕС підштовхнув уряд Великої Британії до вступу в цю організацію. Втім Франція двічі (1963, 1967 рр.) накладало вето на вступ Великої Британії в ЄЕС.

Четвертий етап (1969–1973 рр.) розвитку євроінтеграційного процесу характеризувався тим, що співтовариство, врахувавши досягнення перехідного періоду,

задекларувало наміри активізувати процеси економічної, грошово-кредитної і політичної уніфікації Західної Європи і до 1980 р. трансформувати Європейське Співтовариство в Європейський Союз. Під час цього періоду відбулося перше розширення Співтовариства за рахунок вступу Великої Британії, Данії, Ірландії. Втім, плани західних європейців були перекреслені першою за післявоєнні часи економічною кризою, яка ускладнила розвиток Співтовариства і на деякий час загальмувала інтеграційні процеси.

П'ятий етап (1973–1986 рр.) – співтовариство розвивалося в умовах економічної і фінансової кризи, яка супроводжувалась посиленням протекціоністських, дезінтеграційних тенденцій країн-членів. Внаслідок розширення Співтовариства ускладнилося функціонування його інститутів, досягнення консенсусу між країнами-членами. За цих умов Співтовариству довелося, у першу чергу, сконцентрувати зусилля на збереженні досягнутого рівня інтеграції, пошуках шляхів підвищення ефективності інституціональної системи. Інтеграція поширилась на нові сфери, зокрема, соціальну й науково-дослідницьку, регіональний розвиток, розпочалося розширення Співтовариства на Південь. У 1974 р. країни-члени прийняли рішення про заснування Європейської ради як найвищої політичної інстанції Співтовариства, компетенція якої охоплювала б усі сфери співробітництва, а також про проведення загальних прямих виборів до Європейського Парламенту.

У 1975 р. згідно Люксембурзького договору (1970 р.) була заснована Палата аудиторів (Рахункова палата), яка контролювала формування єдиного бюджету Спільноти (1% від ПДВ від імпортованих сільськогосподарської продукції), реалізації коштів та запровадження єдиної валютної одиниці: ЕКУ (European Currency Unit) [5, с. 52].

У 1973 р. в ЄЕСп були прийняті Велика Британія, Данія, Норвегія, а в 1981 р. – Греція. Втім в 1982 р. Гренландія на «хвилі європесимізму» вийшла з складу ЄЕСп. Наприкінці визначеної доби, у 1985 р., до складу ЄЕСп увійшли Іспанія та Португалія.

Шостий етап (1986–1991 рр.) – відбувається активізація євроінтеграційних процесів. Після підписання *Єдиного європейського акту* (ЄЄА) в 1986 р. Співтовариство вступило у якісно новий етап розвитку, пов'язаний із завершенням формування єдиного внутрішнього ринку. Ця мета підштовхнула законодавчо втілити на території Спільноти чотирих свобод – свободи пересування товарів, людей, капіталів та послуг.

Єдиний європейський акт надав імпульс інституціональному реформуванню Співтовариства в напрямку розширення повноважень комунітарних інститутів і генералізації принципу мажоритарного голосування, поширив інтеграційні процеси на нові сфери, зокрема, охорону довкілля, соціальну політику, науково-технічне співробітництво, а також включив механізм Європейського політичного співробітництва у правову систему Співтовариства, що підвищило його роль як самостійного суб'єкта міжнародної політики.

Сьомий етап (1991–2000 рр.) – формально початок нового етапу розвитку інтеграції, яким ознаменувався підписанням Маастрихтського договору у грудень 1991 р. В рамках цього договору були підписані два ключові документи, які підтверджували завершення політичної, економічної та фінансової інтеграції європейських країн: *Договір про Європейський союз та Заключний акт про валютно-фінансовий союз*. Так, на базі Європейських співтовариств був заснований Європей-

ський Союз із запровадженням єдиного європейського громадянства.

Маастрихтський договір розширив сферу співробітництва країн-учасників до 20 галузей, додавши до вже існуючих пунктів промислову політику, політику охорони здоров'я, освіту та професійну підготовку, співпрацю в культурній сфері тощо. Розподіл повноважень між наднаціональними інституціями ЄС та національними державами повинен був здійснюватися на основі принципів субсидіарності та пропорційності [6, с. 371].

У 1995 р. остаточно вступили в силу Шенгенські угоди (1985 р.), які скасовували прикордонний контроль між країнами ЄС.

У середині 90-х років членами ЄС стали Австрія, Швеція та Фінляндія.

Восьмий етап (2000–2007 рр.). У 2001 р. був створений Європейський Конвент, який мусив розглядати проекти Конституції ЄС. В 2004 р. у Римі був підписаний *Договір про створення Конституції Європи*. Узгоджений Договір складався з преамбули, чотирьох частин і 36 протоколів. Крім того, Договір також мав 2 додатки та 41 декларацію. У загальному Договір містить 448 статей. Договір має наступну структуру: Преамбула, Частина I – Визначення та цілі Європейського Союзу; Частина II – Хартія основних прав Союзу; Частина III – Політика та функціонування Союзу; Частина IV – Загальні та кінцеві положення; Протоколи та додатки; Заключний акт [18, с. 534]. Проте, процес ратифікації Договору серед держав-членів ЄС не був однотайним (так, на національних референдумах у Франції та Нідерландах населення проголосувало проти Договору), відповідно Договір так і не набрав чинності.

У 2004 р. десять країн Центральної та Східної Європи вступили в ЄС: Кіпр, Мальта, Угорщина, Польща, Словаччина, Словенія, Чехія, Латвія, Литва й Естонія. В 2007 р. до них приєдналися Румунія та Болгарія.

Дев'ятий етап (з 2007 р.). З моменту провалу ратифікації *Договору про створення Конституції Європи*, ЄС зіткнувся з необхідністю вибору нового підходу в справі реформування своїх засновницьких документів. Поча-

лася робота над новим договором. Новий договір був підписаний у Лісабоні в 2007 р. Лісабонський договір багато в чому повторював Конституцію 2004 р. Зокрема ЄС придбав міжнародну правосуб'єктність, були підтверджені принципи голосування і розмежування сфери повноважень між ЄС та державами-членами.

У 2009 р. Лісабонський договір був ратифікований всіма 27 країн ЄС. Цей договір став моделлю соціально-економічного розвитку, в якій успішно розвиваються ідеї демократизму та соціального розвитку. На його базі було підписано шість базових договорів, які представлені у вигляді консолідованих версій Договору про Європейський Союз (ДЄС) та Договору про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС). Можна вважати, що підписання Лісабонського договору завершило п'ятдесятирічний процес інституційного будівництва ЄС.

У 2013 р. Хорватія увійшла до ЄС. До країн-кандидатів до вступу в ЄС належать Албанія, Боснія і Герцеговина, Республіка Македонія, Туреччина і Сербія, Норвегія, Ісландія, Ліхтенштейн й Україна.

Висновки. Отже, протягом 70 років країни Європи інтегрувалися за всіма важливими сферами політико-правової, державно-управлінської, економічно-фінансової, міграційної діяльності. Цей процес автори визначають вісьмома етапами, які характеризуються якісними змінами в певних галузях і сферах соціально-політичної інтеграції держав-членів. Це був рух взаємних компромісів і вироблення незмінних аксіологічних принципів та доктрин сумісного розвитку європейських спільнот, що прагнуть добробуту і миру. Зараз, під час відкритої експансії путінської Росії, перед державами-членами ЄС постав ще один виклик – створення єдиних європейських збройних сил. У цьому процесі без досвіду Українських збройних сил Європейський Союз не зможе захистити свій суверенітет і тому буде змушений приймати рішення про вступ України до лав ЄС.

Перспективами подальшого дослідження проблеми є дослідження правових умов входження України до кожного з структурних інститутів ЄС.

Список використаних джерел

1. Антонюк Н. В., Краєвська О. А. Інституційна структура Європейського Союзу: формальні та політичні межі. *Політикус: наук. журнал*. 2024. Вип. 4. С. 122–130. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-4.18>
2. Гобсбаум Е. Вік екстремізму. Коротка історія XX віку 1914–1991. Київ : Видавничий дім «Альтернативи», 2001. 544 с.
3. Сучасна політика розвитку Європейського Союзу : навч. посіб. / упоряд. В. І. Андрейка. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2022. 304 с.
4. Матвієнко В. М. Міжнародні організації : підручник / В. М. Матвієнко, Ю. С. Скороход, А. П. Сапсай та ін. Київ : Видання ДАК, 2015. 783 с.
5. Горюнова Є. О. Євроінтеграція : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2013. 178 с.
6. Юдіна Г. І. Особливості функціонування інституційного механізму Європейського Союзу. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2024. Вип. 85: ч. 4. С. 370–374. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.4.55>

References

1. Antoniuk, N. V., & Kraievskaya, O. A. (2024). Instytutsiina struktura Yevropeiskoho Soiuzu: formalni ta politychni mezhi [The Institutional Structure of the European Union: Formal and Political Boundaries]. *Politykus: nauk. zhurnal*, 4, 122–130 [in Ukrainian].
2. Hobsbaum, E. (2001). Vik ekstremizmu. Korotka istoriia KhKh viku 1914–1991 [The Age of Extremes: The Short Twentieth Century, 1914–1991]. Kyiv : Vydavnychiy dim «Alternatyvy» [in Ukrainian].
3. Suchasna polityka rozvytku Yevropeiskoho Soiuzu: navch. posib. [Contemporary Development Policy of the European Union: Study Guide] / Uporiad. V. I. Andreika. (2022). Uzhhorod: DVNZ «UzhNU» [in Ukrainian].
4. Matviienko, V.M. (2015). Mizhnarodni orhanizatsii: pidruchnyk [International Organizations: Textbook] / V.M. Matviienko, Yu.S. Skorokhod, A.P. Sapsai ta in. Kyiv : Vydannia DAK [in Ukrainian].

5. Horiunova, Ye. O. (2013). Yevrointehratsiia: navch. posib. [European Integration: Study Guide]. Kyiv: Akademvydav [in Ukrainian].

6. Iudina, H. I. (2024). Osoblyvosti funktsionuvannia instytutitsiinoho mekhanizmu Yevropeiskoho Soiuzu [Features of the Functioning of the Institutional Mechanism of the European Union]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Seriya PRAVO*. Vyp. 85: ch. 4. P. 370–374. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.4.55> [in Ukrainian].

Turenko Oleh,

Doctor of Philosophical Sciences, Professor,
Professor at the Department of General Legal Disciplines
(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4653-4731>

Rizhniak Renat,

Honored Worker of Education of Ukraine,
Doctor of Historical Sciences, Professor,
Head of the Department of General Legal Disciplines
(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1977-9048>

Khytrovskiy Dmytro,

Lecturer at the Department of General Legal Disciplines
(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-5619-6834>

STAGES OF THE FORMATION OF THE INSTITUTIONAL STRUCTURES OF THE EUROPEAN UNION

The article is devoted to a comprehensive analysis of the stages of formation of the institutional structures of the European Union from the end of the Second World War to the current stage of European integration. It is substantiated that the institutional construction of the EU is the result of a long-term and gradual process that combined political, economic, military, and legal factors driven by the need to ensure peace, stability, and sustainable development of European states. It is shown that the institutional evolution of the EU took place under conditions of a constant search for a balance between the national sovereignty of the Member States and the needs of supranational governance.

The article identifies the main stages in the establishment of the institutions of the European Union, starting with the first post-war integration initiatives, the creation of the Council of Europe, economic and military associations, the formation of the European Coal and Steel Community, the signing of the Rome Treaties, and the subsequent evolution of the European Communities. Considerable attention is paid to the analysis of institutional changes related to the establishment and development of the European Commission, the Council of Ministers, the European Parliament, the Court of Justice of the European Communities, the European Council, and other bodies that ensure the functioning of the Union.

It is proved that each stage of EU development was characterized by qualitative transformations of the institutional mechanism, the expansion of areas of integration, the improvement of decision-making procedures, and the gradual strengthening of the role of supranational elements of governance. It is substantiated that the European Union is a unique entity that cannot be fully identified either with a classical international organization or with a nation-state and, by its features, is close to a confederal model with a developed institutional mechanism. Emphasis is placed on the relevance of studying the institutional evolution of the EU in the context of current challenges to European security and the prospects of Ukraine's European integration. It is concluded that the experience of the institutional development of the European Union has important theoretical and practical significance for understanding the legal conditions of Ukraine's accession to the EU and its further integration into the Union's institutional structures.

Key words: European Union, European integration, EU institutional structures, stages of formation, supranational institutions, Rome Treaties, Maastricht Treaty, Lisbon Treaty, Ukraine's European integration.

Надіслано до редколегії 24.11.2025
Рекомендовано до публікації 16.12.2025
Опубліковано 29.12.2025